

UPA2015/142
4. maj 2015
Naaja H. Nathanielsen

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata kaammattuutit aalajangersagaata Inatsisartunit ilalernerqarneranik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut:

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata Savalimmiuni naalakkersuisut, Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut Islandimilu naalakkersuisut kaammattorpaat suliniutit umiarsuit atorlugit angallannermi svovlimik aniatitsinermik annikillisisinnaasut eqqarsaatigalugit suleqatigeeqqullugit. Nunat kaammattorneqarput ikummatissat mingutsitsinnginnerusut, taamatullu aamma atortut avataasiorluni aalisarnermi imaatigullu assartuinnermi angallatit ingerlataasa pujuliornerinit svovlimik piiasinnaasut atorneqarnissaannik piumasaqarnikkut sunniuteqartumik avatangiisinullu mianersuussisumik nukissiuutinik atuinnermut periutsinik ineriartortitsineq atuutsitsilernerlu pillugit suleqatigeeqqullugit.

(Aallartitat siulittaasuat Lars Emil Johansen)

Inuit Ataqatigiit siunnersuut tamakkiisumik tapersersorpaat. Pineqartoq ukiuni arlariinni assigiinngitsutigut oqallissaarutigisarnikuuqarput.

Svovlimik aniatitat takuneqarsinnaanngillat, taamaattumillu eqqarsaatigerpiniarneq ajorpagut. Kisianni svovlimik aniatitsineq toqussutaasarpoq. Nalilerneqarnikuuvoq svovlimik aniatitsineq umiarsuarnik angallannerinnarmiinnaanneersuunnaq nunarsuaq tamakkerlugu ukiumut inuit 60.000-t toqqutigisaraat. Soorunalimilu illoqarfiit sinerissamiittut umiarsuarnik angallaffiulluurtut ulorianartorsiorfiunerupput.

Umiarsuit atorlugit angallanneq sunaluunnit mingutsitsisarpoq. Kisianni mingutsitsineq umiarsuarnit oqimaatumik uuliatortuninnaanneersoq annertunerusarpoq. Inuit Ataqatigiit 2014-imi Naalakkersuisunit paasitinneqarput, katillugu ikummatissanik atuinnerup pingajorarterutaata missaa uuliamik kinertumik atuinnerusooq. Naalakkersuisut ilisimatitsissutigaat, umiarsuit takornariartaatit aammalu RAL taakkuusut uuliamik kinertumik ikummatissamik atuinnerusut. Tamanna eqqarsaatissiivoq, tassami RAL'ip umiarsuaatai aammalu umiarsuit takornariartaatit taakkorpiaammata illoqarfitsinnut nunaqarfitsinnullu tikittartut.

Nunaqarpugut imartatsinnik attaveqatigiinnermut inuussutissarsiuteqarnermullu annertuumik isumalluuteqarfiusumik, taamaattumillu eqqartukkatta peqqissutsimut navianaateqarfiusinnaanera isiginngitsuusaarsinnaanngilarput.

2012-imi Inuit Ataqatigiit umiarsuit svovlimik aniatitsisarnerat pillugu nalunaarusiortoqartariaqarneranik Inatsisartunit ilalernerqarput. Nuannaarutigaarput nalunaarusiaq tamatumunnga tunngasoq qanittukut Inatsisartunut ilaasortanut agguanneqartussanngormat. Kisianni umiarsuarnik angallannerup kisimi silaannaq iioragarput mingutsittanngilaa. 2013-imi ukiakkut Inuit Ataqatigiit siunnersuutigaat, aatsitassarsiorluni suliniutit dieselitortumik innaallagissiorfimminni atortut immikkut itut, kvælstofoxidinik aniatitsinermik annikillisisinnaasut, atortassagaat. Kvælstofoxidit syremik sialummik pilersitseqataasarput aammalu ozonimik ilanngartueqataasarlutik.

Annertuumik kvælstofoxideqartillugu aamma naasoqarneq ajoquserneqarsinnaavoq aammalu aap, tinguup, puaat massaallu tungaasigut peqqissutsimut ajoqusiisumik kinguneqartitsisisoqarsinnaalluni.

Tamakku tunngavigalugit Inuit Ataqatigiinnit kaammattuutigiinnarsinnaavarput akuutissanik ulorianaatilinnik annikillisaaniarluni suliniutit ingerlatiinnarneqassasut. Akuutissat takuneqarsinnaannginnerisa qanoq ulorianaateqartiginerat paasiuminnaatsisinnaasarpaat. Naatsorsuutigisinnaanngilarput assigiinngitsutigut peqqissutsimut ajoqutaasinaasut innuttaasunit ilisimaneqassasut. Kisianni uagut tamakkuninnga sammisaqartuusugut taakku nalunaarusianit assigiinngitsunit ilisimalernikuuagut. Uagullu pisussaaffigaarput ilisimasat tamakku pingaarutilittut iliuuseqarfigissallutigit.

Nunat Avannarliit Killiit qutsavigerusuppagut sammisaq manna pingaarutilik saqqummiuummassuk.